

Breginc

Sinonimi:

Kotar, Laški bel

Sorta je bila v začetku 21. stoletja odbrana iz avtohtone populacije iz Breginjskega kota, kjer jo imenujejo tudi Laški beli ali Kotar. O turškem fižolu z belim zrnjem in belim cvetjem je v knjigi Poljedelstvo, slovenskim gospodarjem v poduk pisal že Viljem Rohrman. Turški fižol je bil v ponudbi Severjevega kataloga (katalogi Sever & komp 1934, 1938 in 1941) kot fižol za okras in senco, navedena je tudi sorta z belim zrnjem in belim cvetjem. Tudi J. Štrekel v svoji knjigi Vrtnarstvo (1947) zapiše, da za okras in zasenčitev pa tudi za prehrano sadimo visokorastoči turški fižol in da je glede okusa najboljši tisti z belim semenom. Vinko Sadar v svoji knjigi Stročnice (1948) zapiše, da turški ali laški fižol nima posebnega praktičnega pomena in da ga sadijo okoli senčnic in kompostnih kupov, med različnimi oblikami turškega fižola našteje tudi belega, ki naj bi mu pravili tudi bela kostanjevka, obistnik ali beli plodnik. Turški fižol z belim zrnjem je omenjen tudi v knjigi Naš fižol J. Zaplotnika (1952). V poročilu naloge Proučitev bioloških vrednosti raznih sort fižola S Avšič (1966) poroča, da so med zbranimi viri fižola pridobili tudi vzorce turškega fižola (eden je imel seme bele barve) in navaja številna narodna imena, ki so jih v anketi navedli darovalci semena – med tem imeni so npr. tudi Laški, Beli, Beli gril, Beli turčin, Krokar... Sorta je bila v Sortno listo Slovenije vpisana leta 2014 kot vrtničarska sorta.

Rastline so srednje visoke, zrastejo okoli 4 m. Hitro plezajo, listi so temno zeleni, cvet je bel. Cveti zgodaj do srednje. Strok je kratek, temno zelen, rahlo ukrivljen, nitast, površina je groba. V stroku so 2 do 3 semena. Suho seme je belo, valjasto ali zelo rahlo ledvičasto, sploščeno, veliko, absolutna masa je okoli 1300 g. V voščeni zrelosti je seme sprva svetlo zeleno nato belo.

Dobro prenaša tudi pridelavo v višjih legah in različnih vremenskih pogojih. Pri setvi v začetku maja suho seme pobiramo običajno šele sredi septembra.

Sorta je primerna za uporabo svežega in suhega zrnja. Zrnje je okusno, lupina je tanka.

